

Ontruimen

moet je oefenen

365 DAGEN PER JAAR

NATIONALE
BRAND
PREVENTIE
WEEK

NIBHV

Nederlands Instituut voor Bedrijfs hulpverlening

Inclusief cd-rom

Ontruimen moet je oefenen

Onderwerp

Wettelijke verplichtingen

Taken van de BHV bij een ontruiming

Ontruimingsprocedures

Voorlichting en instructie van personeel

Opleiden van de BHV

Ontruimen moet je oefenen

Overige informatie

Bestanden op cd-rom

- 1 Relevante wet- en regelgeving
- 2 Het Gebruiksbesluit
- 3 Zelfredzaamheid bij brand (onderzoek NIFV)
- 4 Voorbeeldinstructiekaart
- 5 Voorbeeldprocedures/instructies receptiemedewerker
- 6 Voorbeeldprocedures/instructies werknemers
- 7 Voorbeeldprocedures/instructies BHV'ers
- 8 Voorbeeldontruimingsplan
- 9 Voorbeeldplattegrond
- 10 Pictogrammen
- 11 Film 'Ontruiming'
- 12 Powerpointpresentatie
- 13 Lesbrieven Ontruiming
- 14 Opleidingsprofiel BHV
- 15 Modulaire opleidingsstructuur
- 16 Wegwijzer oefenen
- 17 Evaluatieformulier oefening
- 18 Waarnemersformulier ontruimingsoefening
- 19 Achtergrondinformatie over ontruimen
- 20 Eindrapportage actieprogramma brandveiligheid (ministerie BZK)
- 21 Visie op brandveiligheid (ministerie BZK)
- 22 Checklist zorginstellingen (ministerie VROM)
- 23 Quickwins brandveiligheid voor zorginstellingen (ministerie VROM)
- 24 Vluchten bij brand. handreiking voor gebruiksvergunningen (ministerie VROM)

© NIBHV versie 1.0, 2009

Deze brochure biedt handvatten om voorbereid te zijn op een ontruiming. Ontruimen gebeurt uit voorzorg om te voorkomen dat mensen in een onveilige situatie terechtkomen, zoals bijvoorbeeld brand, wateroverlast, stroomuitval, een ongeval met gevaarlijke stoffen, een bommelding of een gaslekkage. De film 'Ontruiming' (zie cd-rom) geeft een beeld van de manier waarop een ontruiming kan verlopen.

Oefenen van de ontruimingsprocedure is nodig om bij een daadwerkelijke ontruiming juist te kunnen reageren. Het uitgangspunt bij een ontruiming is dat het personeel zelfredzaam is en in een normaal looptempo het gebouw uitgaat. Ontruimen is dus géén vluchten.

1 = in de blauwe rondjes staat het nummer van de bijbehorende informatie op cd-rom

Wettelijke verplichtingen

- 1** Iedere werkgever moet zorgen dat aanwezigen (personeel en derden) worden gealarmeerd en geëvacueerd als hun veiligheid in gevaar is. De werkgever moet regelen dat zijn werknemers zijn voorgelicht en geïnstrueerd om bij een ontruiming op een juiste en adequate manier te kunnen handelen.

De werkgever heeft ook de zorg voor niet-werknemers bij een ontruiming. Niet-werknemers worden bij een ontruiming op een veilige wijze uit het gebouw geleid op aanwijzingen van het personeel.

Niet-zelfredzame personen vereisen speciale aandacht in de wijze van ontruimen.

De werkgever is **wettelijk verplicht** te zorgen voor deskundige bijstand op het gebied van bedrijfshulpverlening (BHV). Bedrijfshulpverleners staan de werkgever bij in geval

van brand, ongevallen en in situaties waarin ontruimd moet worden. Eén van de taken van de BHV is het alarmeren en evacueren van alle werknemers en andere personen.

- 2** Een gebouw moet ook voldoen aan wet- en regelgeving met betrekking tot de brandveiligheidsvoorzieningen (bijvoorbeeld blusmiddelen) en voorzieningen die een ontruiming bespoedigen (bijvoorbeeld nooduitgangen).

Taken van de BHV bij een ontruiming

- 3** Als tot een ontruiming is besloten, begeleidt de BHV de ontruiming. De hoofdtak van de BHV is te controleren of het gebouw leeg en veilig is achtergelaten. Uit onderzoek blijkt dat mensen nauwelijks reageren op een ontruimingssignaal. Ook maken mensen weinig tot geen gebruik van vluchtwegaanduidingen en nooduitgangen. Uit onderzoek blijkt dat de reactietijd bij een ontruiming tien maal sneller is als deze door getraind personeel wordt begeleid. De BHV heeft dan ook als taak mensen te wijzen op een veilige vluchtweg en hen aan te sporen tot het gebruik van nooduitgangen. Er kunnen niet-zelfredzame personen aanwezig zijn. Voor niet-zelfredzame personen die in het gebouw verblijven, kunnen van tevoren afspraken worden gemaakt over de wijze van ontruimen. Ook kunnen benodigde hulpmiddelen worden aangeschaft.

In winkels, zorginstellingen, ziekenhuizen, theaters, beurzen en dergelijke zijn altijd mensen aanwezig die niet op de hoogte zijn van de ontruimingsprocedure. De BHV moet daar herkenbaar zijn en de mensen instrueren en begeleiden. Niet-zelfredzamen die niet bekend zijn in het gebouw worden begeleid door het personeel of de BHV.

De BHV vangt de hulpverleningsdiensten op en geeft informatie over de stand van zaken. Zonodig begeleidt de BHV de hulpverleningsdiensten naar het incident.

Indien mogelijk, worden het eigen personeel en andere aanwezigen geregistreerd op een vooraf afgesproken verzamelplaats. Als er geen registratie is van andere aanwezigen is het alléén mogelijk te controleren of het gebouw leeg is. Zodra het gebouw door de brandweer/politie wordt vrijgegeven, begeleidt de BHV het personeel en andere aanwezigen weer naar binnen.

Ontruimingsprocedures

- 4 Afspraken over de wijze van ontruimen moeten schriftelijk
- 5 worden vastgelegd. Al het personeel moet weten dat er ont-
- 6 ruimingsprocedures zijn en hoe zij zelf moeten handelen bij
- 7 een ontruiming. Deze procedures kunnen worden beschreven
- 8 op instructiekaarten, in ontruimingsprocedures of in een
- 9 ontruimingsplan. Deze procedures zijn het uitgangspunt voor
- 10 het voorlichten, instrueren en oefenen van het personeel.

Voorlichting en instructie van personeel

- 11 Werknemers moeten weten hoe zij bij een ontruiming naar
- 12 een veilige plek kunnen komen. Werkgevers zijn verplicht
- 13 hun werknemers hierover voor te lichten en te instrueren. Voorlichting en instructie alleen is niet voldoende, oefeningen zijn nodig om mensen vertrouwd te maken met de procedures.

Opleiden van de BHV

- 14 Personeel dat getraind is in het begeleiden van een ontruiming kan een ontruiming tien keer sneller doen verlopen. Het is dan ook belangrijk de BHV goed op te leiden en geoefend te houden. De BHV moet bij een ontruiming de volgende taken kunnen uitvoeren:
- 15
 - het controleren van het gebouw;
 - het geven van aanwijzingen aan personeel en andere aanwezigen;
 - het opvangen, informeren en gidsen van de externe hulpverleningsdiensten;

Het is wettelijk verplicht de BHV hiervoor op te leiden. BHV-opleiders in uw regio (zie www.nibhv.nl) kunnen deze opleidingen verzorgen. Afhankelijk van de situatie in het bedrijf kan de BHV ook de registratie op de verzamelplaats verzorgen en de afronding van de ontruiming.

Ontruimen moet je oefenen

- 16 Om medewerkers op de juiste wijze te laten handelen bij een
- 17 daadwerkelijke ontruiming, moet de ontruimingsprocedure
- 18 regelmatig worden geoefend. Zo wordt de zelfredzaamheid van het personeel vergroot, omdat zij weten wat ze moeten doen.

Het is het beste om te beginnen met een eenvoudige oefening. Gebruik de eigen ontruimingsprocedures als uitgangspunt. Gebruik situaties die daadwerkelijk in het bedrijf (kunnen) voorkomen. Bouw de moeilijkheidsgraad van de oefeningen op. De bedrijfshulpverleners worden geoefend in hun eigen procedure bij een ontruiming. Ook daarbij is het belangrijk de moeilijkheidsgraad op te bouwen.

In de 'Wegwijzer oefenen' zijn aanwijzingen voor het opzetten van oefeningen opgenomen.

Het oefenen van de ontruimingsinstructies door medewerkers samen met de BHV geeft iedereen vertrouwen in wat men doen moet bij een 'echte' ontruiming. Samen zorgen zij dat een ontruiming veilig en efficiënt verloopt

Samenwerking (oefenen) met hulpverleningsdiensten

De BHV vormt de voorpost voor de externe hulpverlening. De BHV verleent hulp tot de externe hulpverleners zijn gearriveerd. In oefeningen kan worden bepaald of de werkwijzen van de BHV en de hulpverleningsdiensten goed op elkaar aansluiten.

Tot slot

Een ontruiming kan alleen maar goed verlopen door de combinatie van geïnstrueerd personeel, een goed getrainde BHV, de benodigde (brandveiligheids)voorzieningen en regelmatig oefenen. Het NIBHV hoopt daar met deze brochure een bijdrage aan te hebben geleverd.

Ontruimen moet je oefenen

Campagne Ontruimen moet je oefenen

Onderzoek toont aan dat een zeer groot aantal van de werknemers bij organisaties geen jaarlijkse ontruimings-oefening houdt.

Vooraf bij organisaties zoals ziekenhuizen, zorgcentra, verpleeghuizen, scholen en kinderdagverblijven is dat zorgelijk. De patiënt, cliënt, leerling of kleuter is afhankelijk van het personeel van de organisatie om veilig naar buiten te komen.

De Stichting Nationale Brandpreventieweek wil werknemers van deze en andere organisaties in Nederland stimuleren elk jaar een ontruimingsoefening te gaan houden. Om dit voor elkaar te krijgen is voor oktober 2009 samen met de brandweer een speciale ontruimingscampagne georganiseerd. Deze brochure, gemaakt door het NIBHV, is één van de voorlichtingsmiddelen in deze campagne.

Op de cd-rom vindt u informatie en hulpmiddelen om op een goede en makkelijke manier uw ontruiming te oefenen. Deze informatie is ook te vinden op www.ontruimenmoetje oefenen.nl.

Stichting Nationale Brandpreventieweek

Postadres P/A Nederlandse Brandwonden Stichting
Postbus 1015, 1940 EA Beverwijk
Telefoon 0251-275 55 55
e-mail info@brandpreventieweek.nl
website www.brandpreventieweek.nl

De brandpreventieweken zijn een initiatief van de Nederlandse Brandwonden Stichting, de NVBR (Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding), het NIFV (Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid) en Consument en Veiligheid. De Stichting Nationale Brandpreventieweek is in 1999 opgericht door deze organisaties om het gemeenschappelijke doel - voorlichting over brandveiligheid en -preventie zowel rechtstreeks, als via de brandweerkorpsen bij het Nederlands publiek te brengen - effectiever te realiseren.

De ontruimingscampagne 2009 wordt gefinancierd door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, de Nederlandse Brandwonden Stichting en gesponsord door First Alert. De inhoudelijke bijdrage wordt geleverd door het NIBHV.

Belangrijke adressen

- Informatie over de campagne Brandpreventieweek www.ontruimenmoetjeoefenen.nl
- Ministerie van BZK www.bzk.nl
- Ministerie van SZW www.szw.nl
- Ministerie van VROM www.vrom.nl
- Nationale Brandpreventieweek www.brandpreventieweek.nl
- Nederlandse Brandwonden Stichting www.brandwonden.nl
- Nederlandse Vereniging voor Brandweezorg en Rampenbestrijding (NVBR) www.nvbr.nl
- Nederlands Instituut Bedrijfs hul pverlening (NIBHV) www.nibhv.nl
- Nederlands Instituut Fysieke veiligheid Nibra (NIFV) www.nifv.nl
- Stichting Consument en Veiligheid www.veiligheid.nl
- Wet- en regelgeving www.overheid.nl
www.brandweer.nl/bedrijven/veilig_gebruik/gebruiksbesluit

NIBHV

Het Nederlands Instituut voor Bedrijfs hul pverlening (NIBHV) is opgericht door het Nederlands Instituut Fysieke Veiligheid Nibra en het Oranje Kruis als kenniscentrum voor de bedrijfs hul pverlening, met als doelstelling het bevorderen van de kwaliteit van de bedrijfs hul pverlening en de veiligheid in bedrijven en andere organisaties.

Het NIBHV ontwikkelt opleidingen, workshops en geeft opleidingsmateriaal uit. Opleidingsinstituten kunnen bij het NIBHV opleidingsmateriaal bestellen, examens aanmelden en cursisten laten certificeren.

Bezoekadres: Hoofdweg 240
3067 GJ Rotterdam

Postadres: Postbus 8714
3009 AS Rotterdam

Telefoon 010-289 28 88

Fax 010-289 28 80

e-mail bhv@nibhv.nl

website www.nibhv.nl

© NIBHV

ISBN/EAN 978-94-90379-04-09

Relevante NIBHV-uitgaven

- Basisopleiding Bedrijfs hul pverlener
- BHV in uw organisatie. Voorlichting en instructie over BHV
- Handleiding BHV 2009
- Handleiding Ontruimingsplannen- en oefeningen

